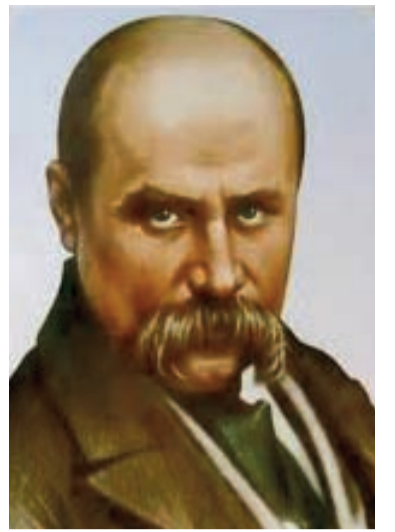

Український

ВІСНИК

М. Шевченка

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXII. № 9-10 (травень) 2015

Віталій Назарук

РОСТЕ ЧЕРЕШНЯ БІЛЯ ХАТИ

*Росте черешня біля хати,
Медові ягоди вгорі...
І їх не просто так зірвати –
Поласувати дітворі.*

Прочитайте:

- ❖ Травнева пісенна Шевченкіана в Сучаві
- ❖ Негостинські вечорниці
- ❖ Вічносвітлий образ учительки
- ❖ На відкритому уроці гуртка української мови та літератури
- ❖ 40-річчя від дня смерті письменника Дениса Онищука
- ❖ Культурні заходи української громади Бухареста
- ❖ Зустріч після 50-их років

«В Україні буде нестійке перемир'я...»

Дивне от що: перед складними, доле-носними запитаннями життя стояли, стоять і стоятимуть, скільки світ світом, всі народи на землі, й коли відповідей знаходилося менше, ніж жадалося, то це, мабуть, ще й тому, що запитань було занадто багато. А нас, українців, упродовж усієї нашої історії мучить лише одне запитання: як вижити нашій нації, нашій культурі, нашій мові? Одне-єдине. То чому для нас воно таке несамоовито тяжке, чому набагато тяжче, ніж для інших народів, котрі потрапляли у подібні несприятливі обставини, а проте врешті-решт долали їх? Як, наприклад, італійці в часи рисорджименто чи німці в часи утворення Другого райху, чи індійці в часи британського поневолення, чи фіни в часи советської інвазії?

Відповідь – на поверхні: той народ виходить живим з випробувань, котрий в лихолітті перетворюється з багатоликої маси в монолітну одиницю – з єдиним інстинктом, єдиним глуздом, єдиною волею. Нація-одиниця здатна почути того, хто має сказати їй щось у ту особливу годину – так само, коли двоє людей стоять на протилежних краях прірви, і ця небезпека спонукає їх чути одне одного.

Ліберальна думка тут негайно нагадає: здатися на ласку одного голосу, однієї волі – це зле може закінчитися. Вже ж так було – з Гітлером, зі Сталіном, з Кадафі і Гусейном, з Чаушеском і Кастром.

Так, було, але людська історія знає й інші голоси – великих будівничих націй – Лінкольна, Вашингтона, Гарібальді, Бісмарка, Ганді, де Голля, Манергейма. І також наших – Шевченка, Франка, Липинського, Шептицького.

Добро і зло – персоніфіковані, хоч зовнішня харизма, самозрозуміло, може виявитися оманюю. Вся річ – у виборі нашого серця: кожне людське серце – то дорога, котра веде або до Христа, або до Антихриста. Серце людини – це якраз та царина свободи, на якій точиться грандіозна історична і метаісторична битва. Ціну у Божих очах має лише наш вільний вибір. Великий християнський містик Еммануїл Сведенборг навіть стверджував, що головна місія першого пришествя Христа полягала якраз у відновленні рівноваги між небом і пеклом і в поверненні людям свободної волі. На час Його приходу ця свобода волі вже була порушена і зло так переважало, що треба було поставити його на місце, тому Христос спустився в пекло і розбив його двері.

Сьогоднішня безперервна невидима битва між небом і пеклом збіглася в часі з війною сатанинської Москви проти

України. Трагедія полягає в тому, що в оцей вирішальний момент «або-або» Україна не має свого Гарібальді, не має де Голля, не має генерала Манергейма. І цю відсутність неможливо замінити нічим, навіть рішенням демократичної більшості голосів: у скрутні періоди життя найціннішою для порятунку є опінія і позиція саме меншості. Саме меншість кількісно великого народу вразила і захопила світ Революцією гідности, саме меншість пішла в добровольчі батальйони, саме меншість заснувала всеукраїнський волонтерський рух.

Але ця прекрасна гідна подиву і поклоніння меншість не дістала чіткої персоніфікації, й тому революція досі не має логічного завершення. По російському боці неперехідної українсько-російської прірви – великий міжнародний гангстер Володимир Путін, по українському боці – метушаться невиразні, непослідовні політики, котрі здаються собі значними, як-но світ прихильно поплескає їх по плечу. І жодного самодостатнього державного діяча.

Ні, Манергейм, як виглядає, – не вірець для української більшості. Ганді їй ближчий. Але ось же і його заповіт: «Не узалежнюйся від допомоги ззовні... Якщо народ не готовий на самопожертву заради високої мети, жодна допомога ззовні не допоможе йому вибороти власну свободу... Будь готовий до самопожертви... Будь готовий вкласти всі свої фізичні й духовні сили в і боротьбу за справу, в яку ти віриш, і, якщо це необхідно, пожертвувати власним життям заради справи й заради людей, а не заради самої жертви...».

Залишається те, що завжди було для нас проблематичним, – щоб на чолі жертвної української меншості знайшлося ім'я-прапор, бо і у боротьбі з російськими номадами воно може значити не менше, ніж допомога з боку світу. Швидше за все, вона надійде, коли вже буде запізно. Москва вже встромила пальці в європейську єдність, далі, починаючи від самого ідеолога цієї єдності, Німеччини, піде лікоть, далі європейська єдність впаде, як картковий будиночок, бо вона, на жаль і на сором, вже не має вищої – справді європейської, в давньому значенні цього слова, – ціннісної, мотивації, передусім національно-культурної, а є лише економічно-фінансовим з'єднанням морально вироджених держав, які служать самі собі, а не своїм націям і вселюдській правді. Щиро прихильні до України Литва і Польща – білі ворони серед облізливих європейських круків.

А великий гангстер вже потирає руки, і в його намірах щодо України не мають жодних сумнівів навіть так звані неза-

лежні військові експерти в Росії. Запитуємо одного з них, Павла Фельгенгавера: «...Наші збройні сили готуються до світової війни. Це практично – неминучість... Ми мусимо збудувати периметр оборони, в який має входити і Україна. Втрата України – це прорив периметра, й ми опиняємося абсолютно беззбройними перед смертельною загрозою... Застосовувати ядерну зброю не можна, інакше від Росії залишиться одне згарище, тому ми будемо погрожувати їй застосуванням, змушуючи Захід іти на поступки і компроміси, аби уникнути гіршого... В Україні буде нестійке перемир'я, а пізньою весною або влітку знову загостриться... Ціль Росії ясна – відновлення контролю над Україною. Цікавить Росію не Дебальцеве, а Київ. І поки мети не досягнуто, конфлікт триватиме... Ніхто не дозволить Україні бути Західним союзником...».

Цинічна правда «незалежного» П. Фельгенгавера дозволяє нам зрозуміти, що Мінські домовленості матимуть для України сенс лише в тому випадку, якщо вона належним чином підготується до весняного чи літнього наступу російських загарбницьких військ. Це завдання лежить на плечах тієї самої пасіонарної української меншості, від якої залежить доля України. За цією меншістю – правда і Бог, тому вона приведе Україну до перемоги.

Покищо ж Мінськ – це успіх В. Путіна, бо він, по-перше, перетворив Донбас у болючу всеукраїнську рану і примару федералізації, котра рівнозначна розпадові Української держави. По-друге, спритно збрехав, що іде назустріч Заходові, й цій брехні охоче повірили Ангела Меркель та Франсуа Оланд, від яких впливові промосковські сили в Німеччині і Франції вимагають негайного скасування протиросійських санкцій. Також і Греції, Кіпрі, Угорщині, Чехії, Італії, Португалії, Еспанії не втямки, що своїми ліво-правими хитаннями вони роблять Росії злу послугу, відволікаючи її від усвідомлення безперервного гріха перед світом, зокрема й особливо – перед нашим, українським.

Мало хто в Європі збагнув, що означає брутальна, серед білого дня, в самому центрі Москви, розправа з Борисом Немцовим – найбільшим і, власне, єдиним російським опозиціонером, якого В. Путін боявся і на якому трималося сумління сучасної Росії. Відтепер її накрила ніч чорної ненависти, і врешті-решт це стане її власною погібеллю, бо не може не справдитися Христове: «Хто меч підніме, від меча й загине».

Петро ЧАСТО
(«Свобода», США)

Знаю, що колись в Негостині відбувалися часто вечорниці. А дізнатися більше про вечорниці мені допомогла Пауця Клим (Андрічук), негостинська газдиня (86 р.), з якою я мав таку розмову:

– **Пауцю, скажіть, будь ласка, в Негостині відбувалися часто вечорниці?**

– **Пауця:** – Пане професор, близько кожна негостинська жінка скликала вечорниці, бо ці вечорниці допомагали газдиням улегшити роботу, а головню тим мамам, котрі мали доньки на відданє і їм потрібно було придбати якнайшкоро дзестру, з якою дівчата ішли до молодого, де їх стрічала свекруха.

– **Скажіть, Пауцю, коли відбувалися ці вечорниці?**

– **Пауця:** – Вечорниці відбувалися взимку, почавши звечора, і тривали до пізної ночі, поки не скінчилася робота. Вечорниці продовжувалися зимою аж до Великодного посту.

– **Хто приходив на ці вечорниці?**

– **Пауця:** – На одних вечорницях бували самі жінки, а на інших самі дівчата, а деколи вони робилися разом: жінки в малій хаті, а дівчата з парубками в хоромах.

– **А що робилося на цих вечорницях?**

– **Пауця:** – На вечорницях сходилися жінки та дівчата і пряли. Жінки пряли повісьмо і вовну білу й чорну, а дівчата пряли клочя. Коли вечорниці відбувалися лише з дівчатами, то був добрий привід здибатися з сільськими парубками, або з своїми коханими. Хлопці знали від дівчат, коли відбудуться вечорниці і в кого.

– **А саме котрого дня відбувалися вечорниці?**

– **Пауця:** – Звичайно, вечорниці відбувалися як для жінок, так і для дівчат в тижневі дні, а головню в середу і в четвер після господарської роботи.

– **Пауцю, розкажіть, як ці вечорниці відбувалися?**

– **Пауця:** – Того вечора, коли мали відбуватися вечорниці, то по обіді хатний чоловік і його сусіди зносили лавиці з отворами для кужівки, ставили їх в малій хаті і в хоромах, де мали прясти жінки. Хочу сказати, що це не було трудно, тому що колись майже по всіх хатах на селі були лавиці з отворами, бо, окрім

Негостинські вечорниці

вечорниць, жінки пряли і самостійно. Чоловіки зносили стільки лавиць, скільки жінок альбо дівчат мало бути на вечорницях. Хочу сказати Вам, що газдиня приготувляла наперед кужелі повісьма, а коли жінки посходилися, клали кужіль на кожівку, а кожівку запихали в отвір лавиці й могло починатися прядіння. Перед прядінням, газдиня наливала кожній жінці порційку горівки, а ті приспівували пісеньку, яка звучала так:

*А порційка файна,
Горівочка добра.
Як бисти ня попросили,
Я віпите годна.*

*Горівочка з кукуллю,
Як я тебе файно п'ю.
Я за тебе срібло й злото,
А ти мене у болото.*

Юх, юх, юх, юх.

Жіночки випили горівочки, юхнули, закусили і взялися прясти та розказувати різні сільські новини.

Близько цілу ніч співали різні співанки.

– **А тепер прошу Вас, Пауцю, заспівати кілька пісень, як співали жінки на негостинських вечорницях.**

– **Пауця:** – Я з радістю Вам заспіваю. Перша співанка, яка співалася на початку вечорниць, була така:

Ой устану я в понеділок

*I. Ой устану в понеділок,
Чи не наряду я хоч починок.
Ой, пряла, чи не пряла,
Прости, боже, що збрехала.*

*I клоччя курить,
I головка болить,
I до корчми кортить.*

*Ой там куми п'ють,
Ой там мене ждуть.
Ой там куми випивають:
Що за новина, що куми нема?*

*II. Ой устану у вівторок,
Чи не наряду пасмів сорок?
Ой пряла чи не пряла... і т.д.*

*III. Ой устану я у середу,
Чи не наряду попереду?
Ой пряла чи не пряла ... і т.д.*

*IV. Ой устану я у четвер,
Чи не наряду я хоч тепер?
Ой пряла чи не пряла... і т.д.*

*V. Ой устану я у п'ятницю,
Чи не наряду я хоч чисницю?
Ой пряла чи не пряла і т.д.*

*VI. Ой устану я у суботу,
Чи не наряду я всю роботу?
Ой пряла чи не пряла ... і т.д.*

Потім звучали інші співанки.

Провожала мати сина

*Провожала мати
Сина у солдати.
Молоду невістку –
В поле жито жати.*

*Іди, ти, невістко,
В поле жито жати
Та й не повертайся
До моєї хати.*

*Жала вона, жала,
Жала вижинала,
Поки до схід сонця
Тополею стала.*

*Прийшов син до хати:
– Здрастуй, рідна мати,
Що то за тополя
Стоїть серед поля?*

*Прийшов син до хати:
– Здрастуй, рідна мати
Де ж моя дружина
Чом не йде стрічати?*

*– Не питай ти, синку,
Де твоя дружина.
Бери топорину,
Рубай тополину.*

*Первий раз ударив –
Вона похилилась.
Другий раз ударив –
Вона попросилась.*

*– Не рубай, мій милий,
Я твоя дружина.
Між зеленим листям
Спить наша дитина.*

*– Мати ж моя, мати,
Що ти наробила?
Ти ж мене з сім'єю
Навік розлучила.*

Ой Боже мій, Боже

*Ой Боже мій, Боже,
Чого си надію?
Єк я буду май старенька /2
Де я си подію?*

*Ой піду я та й до доньки,
Донька мені мила.
А зетъ сидит коло стола/2
Та й дивиться скрива.*

*Не дивиси ти, мій зетю,
Не дивися скрива.
Я твоєї жінки мама, /2
В гості приходила.*

*Ой піду я та й до сина
На широкі лави,
А невістка йому каже: /2
Нам не треба мами.*

*Сиди, жінко, сиди тихо,
Мама би си здала.*

Микола МАЙДАНЮК
(Продовження на 4 стор.)

(Початок на 3 стор.)

Коровки би подоїла, /2
Діти б колисала.

Чоловіче, чоловіче,
Тежка зима буде.
Яка примха твою маму /2
Обпирати буде?

Не гризітси, невісточко,
Моїми дранками.
Кілька зможу то сполочу, /2
Своїми руками.

3-під білого каменя

3-під білого каменя
Вийшла вдова молода.
А, я, я, вийшла вдова молода.

Ой та вдова молода
Породила синів два.
А, я, я, породила синів два.

Породила синів два,
Івануся й Василя.
А, я, я, Івануся й Василя.

Івануся й Василя
В білий папір завила.
А, я, я, в білий папір завила.

В білий папір завила,
В тихий Дунай пустила.
А, я, я, в тихий Дунай пустила.

Ой ти, дрібний пісочок,
Корми моїх діточок.
А, я, я, корми моїх діточок.

Пройшло років двадцять п'ять,
Вийшла вдова води брать.
А, я, я, вийшла вдова води брать.

Вийшла вдова води брать.
Почав човен припливать.
А, я, я, почав човен припливать.

Ой ти, вдова молода,
Ци підеш ти за нас два?
А, я, я, ци підеш ти за нас два?

Ци підеш ти за нас два,
Івануся й Василя?
А, я, я, Івануся й Василя?

За Івана сама йду,
За Василя дочку шлю,
А, я, я, за Василя дочку шлю.

Така стала година,
Пішла мати за сина.
А, я, я, пішла мати за сина.

Тепер такий час настав
Що брат з сестров слюб би брав.
А, я, я, що брат з сестров слюб би брав.

– Дуже гарні пісні співалися на жіночих вечорницях і майже всі такі сумні, а чого, Пауцьо?

– Пауця: – Пане професор, ці пісні, можна сказати, що виражають жіноче життя, стосунки між відданою донькою і сином жонатим.

– А, що слідувало після закінчення прядіння?

– Пауця: – Коли скінчилося прясти, господар закладав столи, а газдиня клала на них страви і починалася забава.

Негостинські вечорниці

– Пауцьо, дальше хочу, щоб ви розказали, як робилися вечорниці лише з самими дівчатами?

– Пауця: – Так само, як й з жінками, але дівчата не пряли кужелі повісьма, а клочинки клочя, прилагоджені наперед. На вечорницях дівчат було весело, тому що тут здібалися дівчата з парубками, коханими, тут можна було і закохатися. Дівчата пряли, співали, а коли веретена були повні нитками, парубки брали веретена і розмотували на клубки.

– Заспівайте, Пауцьо, кілька пісень, які співали дівчата на негостинських вечорницях.

– Пауця: – Слушайте, пане професор:

Кину кужіль на полицю

Кину кужіль на полицю,
Сама піду на вулицю. /2
Нехай кужіль миші трублять,
Коли мене хлопці люблять. /2

Я нікого не любила,
Лише Петра та Данила,
Грицька, Стецька та й Степана –
Вийшла замуж за Івана. /2

Полюбила панича,
Петра Павловича.
Та й не знаю, що робить,
Чи покинуть, чи любить. /2

Так, так, моя доню,
І я так робила.
Свого мужа шанувала,
А хлопців любила.

Ноги мию

Ноги мию, ноги мию,
На камене стою.
Навкруг мене чари сиплють,
А я си не бою.

Та най сиплють,
Та най сиплють,

А я не боюси.
Коби борзо до осени,
А я віддаюси.

Коби борзо до неділі,
До тої світої.
Як я вийду на вулицю,
Всі парубки мої.

Ой не ходи, Грицьо

Ой не ходи, Грицьо, та й на вечорниці,
Бо на вечорницях дівки чарівниці.
Котрая дівчина чорні брови має,
То тая дівчина усі чари знає. /2

У неділю рано зілля копала,
А в понеділок переполоскала.

Прийшов вівторок, зілля зварила,
А в середу рано Гриця отруїла. /2

Як прийшов четвер, та вже Гриць помер.
Прийшла п'ятниця, поховали Гриця.
А в суботу рано мати дочку біла:
– Ой нащо ж ти, доню, Гриця отруїла? /2

У неділю рано матуся тужила:
– Ой, нащо ж ти доню, Гриця отруїла?
– Ой, мамо, мамо, жаль ваги не має,
Та нехай же Гриць нас двох не кохає. /2

Оце ж тобі, Грицьо, я так ізробила,
Що через тебе мене мати біла.
Оце ж тобі, Грицьо за теє заплама,
Із чотирьох дошок дубовая хата. /2

Ой, чия то крайна хата

Ой, чия ж то крайна хата,
Що я єї не знаю?
Чи не тої дівчиноньки,
Що я єї кохаю?

Альбо я ту крайну хату,
Альбо єї запалю.
Альбо тую дівчиночку
На папері змалюю.

Змалював би на папері,
Та паперу не маю,
Пішов би я до дівчини,
Сам дороги не знаю.

Ой, маю я товариша,
Товариш ня поведе.
А товариш кращий мене,
Дівчиночку відбере.

– Пауця: – З співанками дівчата скінчили прясти, а хлопці багато клубків намотали і доручили хатній газдині. Повиносили лавиці з хати і хорім, а газдиня зварила смачні галушки і принесла солодку горівку, якою угощала дівчат і хлопців.

Хочу сказати, що перед закінченням прясти хлопці запросили на вечорниці музикантів, які грали кілька танців, а танцювали в хоромках, альбо на подвір'ю, якщо погода була добра.

– А хто грав на цих вечорницях?

– Пауця: – На вечорницях грав на скрипці Іван Костинюк (Гнатів) і Василіка Середенчук на цамбалах, а деколи Коцік Михайлів на скрипці, а його батько, Михайло Тітусів, на цамбалах.

– Пауцьо, дякую вам від щирого серця, що ви так гарно розповіли мені про негостинські вечорниці і заспівали таких гарних пісень. Бажаю вам багато здоров'я

40-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ СМЕРТІ ПИСЬМЕННИКА ДЕНИСА ОНИЩУКА

Цього року 9 травня було сонячним, гарним днем. Радісно було і тому, що святкувалися День Європи, День Перемоги і вшанувалася пам'ять героїв Другої світової війни.

Для нас, родини Онищук, ця днина має ще одне, сумне значення, бо 40 років тому 9 травня 1975 року, ополудні, перестало битися серце нашого любимого Дениса Онищука. І тої днини, так як і цієї, цьогорічної, весняна природа була прекрасною, все спонукувало тішитись життям, але судьба Дениса Онищука не підчинялась бажанням життя, а правилам цього світу, адже вмерти неминуче, бо такі закони природи. Значення має лишень те, коли це стається і в якому віці. Від цього залежить те, що людина здійснила на протязі свого життя, що не встигла зробити, а головне те, що остається після неї.

Денис Онищук любив свою родину, а ставши вже й дідком, дуже гордився своїм внучком Омеляном, цинив чесність і правду, працьовитість та інші людські якості. Він завжди старався бути зразковою людиною і педагогом. Хоч по фаху був викладачем фізкультури, був обдарований і талантом до малювання, до театру і до писання. Всім цим він займався ще з юності, але головне письменницьку діяльність завершив у дорослих роках.

Як письменник, він писав прозу, вірші, був байкарем, фольклористом. Був і перекладачем із румунської літератури на українську мову і навпаки. Він спричинився і до укладання літературних альманахів, румунсько-українського словника, шкільних підручників, писав до українських газет і журналів включно до «Нового Віку». Частина того, що він написав, була надрукована в Північній Буковині, в Україні, а частина в Румунії.

Ознайомлений з літературною діяльністю Дениса Онищука, професор доктор Володимир Антофійчук, завкафедри української літератури при Чернівецькій Національній Університеті ім. Ю. Федьковича, ще у 2008-у році, коли в Генеральнім Консульстві України в Сучаві відбулася презентація книги автобіографічної прози Д. Онищука «На шляху життя» (В-цтво «Книги XXI», Чернівці, 2008) визначив особливу вартість його літературної спадщини та її роль у розвитку української літератури в Румунії. Те саме, особливо і суть громадсько-культурної та літературної діяльності письменника і педагога Дениса Онищука, Володимир Антофійчук підкреслив і у своїй вступній статті до батьківських «Споминів» (В-цтво Букрек, Чернівці – 2013).

Треба визначити те, що проф. д-р. В. Антофійчук є видавцем обох вищезгаданих книг, надрукованих в Україні, а про це саме пишуть письменник і критик Іван Кідешук у статті «Володимир Антофійчук повертає мемуари Дениса Онищука: «На шляху життя» і «Спомини» надрукованій у «Вільнім слові» № 5-8 /2015 р., а також і Василь Джуран, член Національної Спілки Журналістів України в статті «Переїдення глибин» («Наш голос» № 248 – 249/2015).

Мій батько походив з Північної Буковини, він народився 1901 року у наддністрянському селі Дорошівцях, тепер Заставнецького району Чернівецької області, а дитинство провів у Кліводині Кіцманського району. Хоч більшість свого життя і значну частину діяльності провів у Румунії, де опинився незалежно від своєї волі внаслідок відомих історичних обставин, він ніколи не забував місця рідної землі, рідний край, своє походження, національне коріння, свій рід, адже «Він зберіг у серці тепло рідної мови і культури» – як це підкреслив Володимир Антофійчук у своїй вступній статті до батьківських «Споминів» а це все відображалось і в його літературних творах. Взірцем цього є його вірші «Родимій стороні», «На Тарасовій могилі» та інші. Тема Буковини є основною в його творах. Все це країни не забувають, вони шанують його пам'ять, цинять і друкують його творчість. Часто його згадують у статтях у різних журналах і газетах. Доказом цього є і відкриття 2011 року меморіальної дошки - горельєфа «письменника, патріота, учителя, людини» Дениса Онищука при вході до Кліводинської школи з нагоди 110-річчя його народження. Це було його «повернення» до рідної землі, серед своїх. Про це докладно і майстерно написав Василь Джуран в статті «Повернення» («Наш голос» № 205/2011) і було повідомлено в передачі «Ярема Онищук – син Південної Буковини» (Radio România Internațional – „Interferențe”/28 – 09-2011).

І ось, 9 травня вже сповнилось 40 років від смерті Дениса Онищука – а це було наче вчора. Тоді його смерть не пройшла незамітно. В газеті «Радянська Буковина» із 10 серпня 1975 року український літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент Микола А. Богайчук опублікував статтю «Скромний трудівник пера» у зв'язку з смертю мого батька, якого називає «один з найстарших українських літераторів Румунії». Коротенько було згадано про смерть Дениса Онищука і в журналі «România literară»

№22/ 29 маі 1975, в якому автор Іван Ковач пише, що творчість залишена Денисом Онищукком переживе його і буде шанувати його пам'ять. Сумно, що треба і таке згадати, але про смерть батька нічого не було повідомлено в українськiм часописі «Новий вік», хоч батько був його активним кореспондентом.

Здається, що людина і посмертно остається живою в пам'яті людей тим, чим вона була і тим, що здійснила на протязі свого існування. Письменника Дениса Онищука можна згадати його творами: «Полин і мед» (1965), «Народ скаже – як зав'яже» (1975), «На шляху життя» (2008) і «Спомини» (2013). На жаль, під час свого життя він міг потішитися тільки першим твором, решта будучи надруковані посмертно. Він намічував ще багато писати, але передчасна смерть зупинила його літературну діяльність. Через політичні обставини 60-70-тих років минулого століття в Румунії остались ненадрукованими деякі з його робіт.

Під час святкової програми з нагоди презентації у Сучаві книги «Шевченко в піснях», в знак вшанування пам'яті письменника Дениса Онищука, точно в полудень – тоді коли тому 40 років перестало битися його серце – про це згадав проф. др. Володимир Антофійчук і на його пропозицію, всі присутні відтримали хвилину мовчання. Таким чином, у 40-у річницю смерті, письменник Денис Онищук був згаданий «незлим тихим словом» тими українцями, які його згадують і шанують його пам'ять, цинять його літературну творчість, за що ми, родина Онищук, вдячні і висловлюємо їм нашу щирю подяку.

Ярема ОНИЩУК

Юрій багатий прислів'ями, метеорологічними завбаченнями.
Наведу кілька.

- * Святий Юрій корів випасав, а Миколай – коней.
- * У нас два Єгорії – один голодний, а другий холодний.
- * На Святого Георгія пливуть льоди до моря.
- * Юрій на поріг зиму приволік.
- * Сіно до Юрка, а хліб до Їлька.
- * Коли до Юри дощ і грим, то буде радість людям всім.
- * Святий Юрій по полю ходить, а хліб родить.
- * Юрій з теплом, а Микола (22 V) з кормом.
- * Юрій з водою, а Микола з травою.
- * Юрій з хати всіх на поле вижене.
- * Як піде дощ на Юрія буде хлів і в дурня.
- * Як на Юря стала буря, то буде мокре літо.
- * Закує зозуля до цього дня – на поганий рік.
- * На Юрія починає співати соловей.

В моєму рідному селі Луг на Тисою існує така народна пісня:

Сидить Юра коло мура,
Анна коло него.

Який тото Юра файний,
Дала би-м му мало.

Микола КОРНИЩАН

Великомученик Юра

Святковий календар увібрав безліч імен. Мова йде про свято великомученика Юрія (Георгія, Юрая, Урая, Рая, Єгорія), що припадає на 6 травня.

Щоправда, крім весняного (теплого) є й зимовий (холодний) Юрій 9 грудня. Значить, у кожному році два Юрія. В народних обрядах особливу роль відіграє весняний Юрій, його вважають захисником і покровителем землеробства й тваринництва. Юрій був також патроном молодих жінок, особливо дівчат. Дівчата вважалиб що як йому щиро молитися, то пощастить у подружньому житті. Він відкриває небо й спускає дощ та росу на землю.

Свято теплого Юрія відоме в багатьох народів. До нас воно прийшло з Греції в IV-V століттях (це ім'я грецькою мовою означає хлібороб). Він тричі вмирав і воскресав. Учетверте йому відтяли мечем голову.

Існує й інша християнська легенда. Юний рицар Юрій вирятував у лівійських степах невинну дівчину, яку язичники принесли в жертву триголовому драконі. Сміливець убив його і в такий спосіб повернув життя дівчині. Юрій зображується юним рицарем на коні, що убиває триголового дракона.

КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ УКРАЇНСЬСЬКОЇ ГРОМАДИ БУХАРЕСТА

Презентація книги Ольги Андрич «Moara poveștilor»

В понеділок 4 травня в Соціокультурному центрі ім. Жана Луї Калдерона мерії другого сектора Бухареста відбулася презентація збірки українського прозового фольклору, зібраного та перекладеного на румунську мову професором, культурним діячем і перекладачкою Ольгою Андрич, яка назвала свою працю «Moara poveștilor» («Млин казок»). До збірки увійшло 60 найвідоміших українських казок, легенд та переказів, в яких румунський читач зустріне таких українських легендарно-казкових героїв, як Кирило Кожум'яка, Ілля Муромець, Козак Мамарига, Котигорошок та інших, а також познайомиться з історією Київської Русі, бо фольклор, як писав американський вчений Елан Дандес, – «це автобіографічна етнографія кожного народу».

Модератором цієї культурної події, на якій були присутні національне телебачення (TVR 1), журналісти літературних та дитячих публікацій, представники бухарестських видавництв, української громади, письменники, студенти, був автор цих рядків, який написав передмову до книги. Гостями заходу були директор дитячого видавництва «Зорію» Петре Кречун, головний редактор літературного журналу «Детектіул културал» Маріян Нінческу, голова видавництва «Детектив» Фіріце Карп та актриса Дойна Гіцеску.

Зустріч закінчилася українською піснею у виконанні членів колишніх українських хорів Бухареста.

Фестиваль неурядових організацій «ONGfest 2015»

Протягом 9-10 травня в план організаторів заходу відзначення Дня Європи увійшов і Фестиваль неурядових організацій «ONGfest 2015», який відбувся в бухарестському парку Герестреу і в якому брав участь і Союз Українців Румунії.

Протягом двох днів понад 160 неурядових румунських та закордонних організацій представляли свої проекти, організували різні соціокультурні заходи, освітні семінари, ігри та конкурси на різні теми, а на сцені при вході у парк виступали ансамблі національних меншин Румунії.

На високому артистичному рівні представили українців Румунії буковинські діточки Михайленської школи Ботошанського повіту – танцювальний ансамбль «Весна», які прибули до Бухареста разом з головою Ботошанської філії СУРу Віктором Семчуком.

Українці Бухареста зібрались перед сценою, щоб підтримати їх.

Честь і хвала вам, діточки, вашим батькам та інструкторам, які підготували вас!

їни і товариство зв'язків з українцями за межами України «Україна – світ».

Проект охоплює п'ять країн: Польщу, Словаччину, Угорщину, Румунію, Молдову, з метою проведення мистецько-інформаційних акцій у формі зустрічей і концертів, щоб розказати представникам українських громад, а також місцевим жителям, правду про події в Україні, про воєнні дії на сході України,

а також про можливості організувати благодійну допомогу для потреб українських солдатів.

В Бухаресті цей мистецько-інформаційний захід відбувся в концертному залі «Молодь Румунії». На сцені виступали – заслужена артистка України Леся Горова, заслужений діяч мистецтв України, ведучий Майдану, публіцист Володимир Гонський, та керівник Секретаріату товариства «Україна-Світ» Алла Кендзера, які поінформували присутніх про внутрішньополітичну ситуацію в Україні, героїчну боротьбу українського народу проти зовнішньої агресії та закликали присутніх підтримати Україну.

На заході були присутні представники української громади Бухареста та Посольства України в Румунії.

Михайло ГАФІЯ ТРАЙСТА

Фото автора

Міжнародний проект «Європа з Україною»

Третього травня розпочався міжнародний проект «Європа з Україною», ініціатором якого виступили Міністерство закордонних справ Укра-

КОЛИ БРАТСЬКА КРОВ ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ НА ВОДИЦЮ

«Росія, Росія, сука Росія...»

«Мій плач був плачем України, він переріс у голосіння...»

Юрій Андрухович

Футбол, звичайно, гра, але така гра, яка не терпить, коли до неї ставляться, як до розваги.

В. Лобановський

Футбольні матчі між київським Динамо і московським Спартаком Юрій Андрухович у своєму мемуарному романі «Таємниця» порівнює з війною за незалежність: «Для нас у Західній Україні це було щось на кшталт війни за незалежність...». А програний матч київського Динамо проти російської футбольної команди перетворювався для українців в національну трагедію (цікаво, що цього не траплялось, коли київська команда програвала перед командою іншої держави).

Саме таку трагедію пережив молодий Андрухович 1969 року (йому було тільки 9 років), коли Динамо Київ прогало перед московським Спартаком: «Це був кошмар, а не матч. Ми жили ним уже кілька тижнів поспіль – то мав бути київський реванш за поразку першого кола 1:2 в Москві. Протистояння київського «Динамо» і московського «Спартака» у старих радянських чемпіонатах важко порівнювати навіть з протистоянням «Барси» і «Реала» в іспанських чи того ж «Селтіка» і «Рейнджерса» у шотландських.»

Перед тим тричі поспіль вигравали українці «війну за незалежність», тому кілька тижнів перед матчем всі тільки про той матч й говорили – у школі й дома, всюди і екстатично відраховували дні до матчу. Андрухович признається, як на уроках тільки те і робив, що креслив у зошитах схеми розташування та взаємодії гравців і перетасовував можливі варіанти. «Варіант був один: «Динамо» мусило виграти і виходити на перше місце. Я закривав очі і бачив прекрасні м'ячі, що влітають у сітку московських воріт – Сабо, Турянчик, Бишовець!»

Хлопцеві не забути цього, жахливої осені, дня кінця жовтня, чи початку листопада, в який холодний дощ не припинявся ні на мить – ні в Києві, ні в Івано-Франківську, ні по всій Україні. Його батько навів повну хату друзів, і всі разом засіли перед телевізором, чомусь майже певні, що Київ перемає, бо інакше бути не може! «Перемає, але в дуже важкій боротьбі», – погоджувалися ми.

Ось, як описує Андрухович цей матч:

«У середині першого тайму Осянін забив нам гол на контратаці. Москалі самі не вірили власному щастю. 3 хвилини на хвилину ми чекали динамівського гола у відповідь, потім другого, третього. М'яч ледве котився по полю, застрягаючи в калюжах. Неможливо було грати у жоден з футболів – ані в силовий, ані в комбінаційний. Усе гинуло в нестерпно грузькому місиві під крижаними струменями. «Динамо» розпачливо і спазматично навалилося на московські ворота, але жоден прекрасний м'яч того вечора так у них і не влетів. Як і жоден незугарний м'яч, як і будь-який просто м'яч. Хвилин за двадцять до смерті я став рюмсати і жахливо поблідлий батько гаркнув на мене «Перестань!». Ніколи в житті він не кричав на мене, це сталося вперше. І ніколи в житті я не бачив його таким судомно-скривленим і блідим. Але я не перестав, бо не міг. І коли це сталося (фінальний свисток, єдиний смертний видих, єдиний стогін трибун, перетворення дощу в мокрий сніг і зла татарська радість на знахабнілих спартаківських фізіях), я відчув, як у мені щось обривається – сталося, курва, неможливе – хтось помер, щось померло, чогось не стало на світі, Росія, Росія, сука Росія знову нас видрючила, москалі нас зделали, горе-горе тій чайці-небозі, що вивела чаєняток – мій плач був плачем України, він переріс у голосіння, батько хряснув дверима і кудись попер у дощову п'ятьму разом з усією компанією, вночі в мене піднялася температура і я нестерпно багато блював, а він приповз десь аж над ранок, п'яний в дрезину чи навіть у драбадан, промоклий до нитки і в грязюці. Такий футбол».

Так, футбол є футболом! Якось іноземець-мандрівник Гастон де Фуа, спостерігаючи за грою, зауважив: «Якщо англійці називають це грою у футбол, то що тоді вони називають бійкою?».

В романі братів Володимира та Олега Преснякових «Убити судью» (найбільш затребуваних у світі російських драматургів після А.П.Чехова), перекладений на румунську мову братими Вакуловськими, зустрічаємо саме таке почуття національності, коли четверо молодих людей: Снайпер, Пепсі, Хот-Дог і Наташа вирішують і вирушають до Туреччини, щоб вбити суддю, який образив збірну команду Росії на фіналі Чемпіонату світу.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Зустріч після 50 років

*«Минають дні, минають ночі,
Минає літо. Шелестить...»*

Т. Шевченко

Мав правду український геній Т. Шевченко, що минають дні і ночі. Але минають, проходять і роки, десятки років. Ніби недавно молоді дівчата і хлопці із цілої Румунії (де живуть українці) прийшли до Сігету

записатися до Педагогічного ліцею. На початку були два класи: один виховательок, а інший учителів. Але поступово, до третього року, багато з них покинули ліцей, так що вже у четвертому році об'єдналися в один клас. А потім об'єднали український педагогічний ліцей із румунським педагогічним ліцеєм, а теоретичний український ліцей із румунськими класами теоретичного ліцею. Так що ми були передостанній клас українського педагогічного ліцею. Залишилось 25 учнів, які закінчили 1964-1965 шкільного року, 50 років тому.

Після закінчення ми розійшлися вчителювати. Більша частина залишилась у Мараморосі, а інші подалися на Буковину, у Банати і Тульчу. Молоді, гарні, розумні, почали працювати, виховувати молоде покоління. Одружилися, мають дітей, з яких багато вже одружені, із своїми дітьми. Тільки що час не пройшов без сліду. Протягом цих років відійшли у вічність 6 колег, обидва класні керівники: проф. Ф. Марущак і Я. Дуда і багато викладачів. Останній, який відійшов від нас, був проф. В. Бучковський – минулого року. На зустрічі 45 років від закінчення ліцею він мав роль нашого керівника, читав каталог.

Ми зустрілися у 10 років після закінчення ліцею (1975 р.) і аж у 45 років, тому що наші колеги розійшлися по всій країні і важко було зібратися. Колеги із румунської секції (яких закінчило аж 4 класи разом із нами), зустрілися все у 10 років, а потім через 5 років. На одних брали участь і ми, українці із Марамориша.

Тепер ми рішили зустрітися разом українська і румунська секції, тому що багато із їх колег і наших колег із різних причин не можуть прийти.

Спільна зустріч після 50-их років від закінчення педагогічної школи відбудеться 6 липня у 10 годині у ліцеї Фердинанд – Сігету Мармаціей. Якщо газета вийде дотоді, хто ще не знає, може взяти зв'язок із Корнелією Бойчук (Олару) телефон 0743041220.

До зустрічі!

**Текст і фото учительки
Іляни ДАН (РАГОВАН)**

201-і РОКОВИНИ 3 ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Травнева пісенна Шевченкіана в Сучаві

*І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом*

Т. Шевченко – «Заповіт»

Духовним завданням кожного свідомого українця зокрема та всіх українців разом – це виконувати постійно, шанобливо, гідно, подеколи і вперто, заповітні світловкази Шевченка: могила, степ, лани, Україна, Дніпро, Бог, вставляйте, кайдани, кров, воля, сім'я, слово.

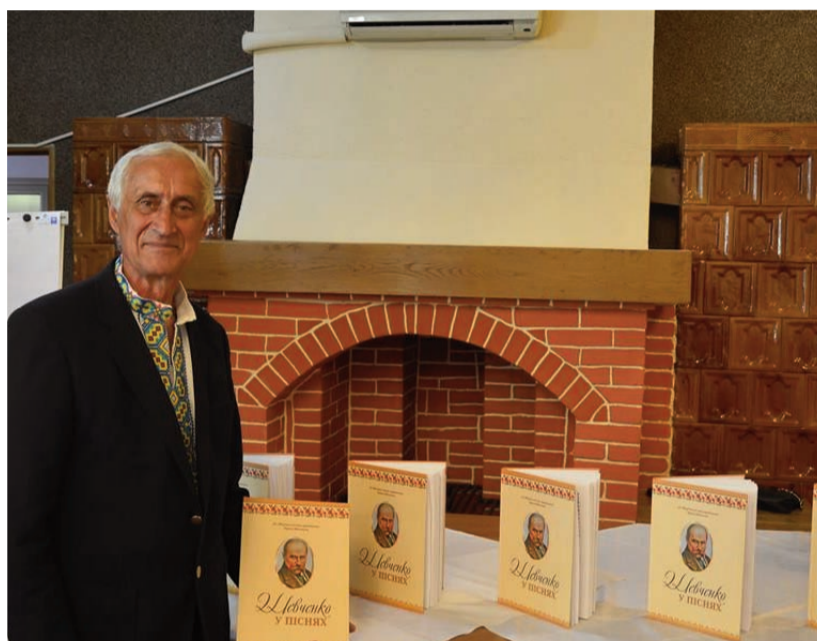
Великий Кобзар звертається своїм словом до українців-побратимів атемпораально та неограничено – до мертвих і живих, і ненароджених, в Україні і не в Україні, бо призначено було йому це Верховною Мудрістю, а він був свідомий поставити на сторожі свого роду вічне Слово Правди.

Слово!... Випадковість, умовність – твердять багато із науковців, і в них свої аргументи... Але якщо «Споконвіку було Слово, і з Богом було Слово, і Слово було – Бог» (Йоан:1-1), якщо Бог сказав: «Сотворімо людину на наш образ і на нашу подобу... І сотворив Бог людину на свій образ» (Буття:1-26,27), то означає, що Боже Слово стало людиною і було воно з нею!... Випадковістю є те, що не було, а постало у певному часі та просторі.

Щодо неймовірної творчої сили навіть людського слова, принаймні, не існує суперечок.

«Божественна Мудрість – твердить Арістотель в своїй «Метафізиці» – мислить сама себе, а її мислення – це мислення мислів», коротше сказати – мудрість творить сама себе! Слово, як носій мислення, має не меншу силу творити саме себе.

Візьмемо за приклад слово «сім'я», з наголошенням першого складу. Якщо допустимо і таку версію, що появилось воно тоді, коли людина назвала ту суть, яка дає плоди у сім раз більше, а сім –

Іван Кідещук

це магічне число!, то похідні слова від нього – вже зовсім логічна мовна низка.

У «Заповіті» Шевченко вживає двічі слово «сім'я» в значенні «родина того самого сімені». Епітетами «великій», «новій, вольній» поет-мислитель сугерує єдність, могутність, державність, суверенність свого народу. Але останні два епітети підлімінально підлягли б скорше слову «сім'ї» в значенні «сімені/насінні», що намічувало б насамперед відновлену свідомість побратимів, з викоріненим поняттям рабства, в якому домінуючим є

тільки почуття волі: В сім'ї(насінні) новім, вольнім!...

Не знаю чому, але мені здається, що нове сім'я/насіння волі почало давати свої плоди українському народу після двісті років від Шевченківського засіву!...

*

За підключанням Сучавської філії СуРу, її голови Борислава Петрашука, 2 травня в Залі конференцій готелю «Глорія» в місті Сучаві відбулися урочистості з нагоди вшанування 201-их роковин з дня народження Великого Кобзаря – Тараса Григоровича Шевченка, геніального поета-мислителя, праведного духовного батька українського народу.

Організування свята у формі презентації книжки «Шевченко у піснях» та розміщення учасників дружнім півколом надало заходу щиро сімейного настрою. Насправді, створена атмосфера відповіла вповні глибоко душевному заповітному благанню мудрого Кобзаря: **«Не забудьте пом'янути/ Незлим тихим словом».**

Збірник, упорядкований професором-письменником Іваном Кідещук (Румунія) та професором-композитором Андрієм Плішкою (Україна) – напрежалъ відійшовший в простір музики небесних сфер – містить українські народні та авторські пісні на слова Тараса Шевченка, українські народні та авторські пісні про Шевченка та, вперше, українські народні та авторські пісні про Шевченка з Румунії. Передмова – Івана Кідещука.

Появився цей пісенний шедевр у видавництві «Лідана» в м. Сучаві 2014р. за фінансовим вкладом СУРу.

Вперше на святах возвеличення славного Кобзаря наголошується переважно на виємковій мелодійності Шевченківського слова, подібної народній мелодії недалеко до ототожнення. Щоб виявити оцю Божественну валентність Шевченківського слова були запрошеними вокальні колективи «Об'єднаний вокальний гурт» Сучавської філії СУРу під керівництвом професора Миколи Крамаря, квартет «Менестрелі», група кафедри Богословія Чернівецького Національного Університету та солістка Олена Веренка із Гура Гуморулуй, які чарували аудиторію шевченківськими та українськими народними піснями.

Борислав Петрашук відкрив урочистості та представив склад добірного зібрання: голови місцевих організацій СуРу, оргкомітет повітової філії, викладачі, студенти, освітяни. Почесними гостями та учасниками свята були професор др.

Поважні гості

201-і РОКОВИНИ 3 ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Травнева пісенна Шевченкіана в Сучаві

Володимир Антофійчук, завідувач кафедрою української літератури в Чернівецькому університеті та почесний професор українського відділу факультету філології та наук спілкування Сучавського університету, Василь Довгий, письменник, журналіст, телевізійний продюсер, голова Товариства «Україна – Румунія», обидва щирі друзі як українців, так і румунів Буковини та цілої Румунії.

Голова Сучавської філії СуРу надає слово Івану Кідешуку. Автор вступного слова та один із упорядників збірника підкреслив, по-перше, велику втрату, якої зазнала українська культура від упокоєння Андрія Плішки та запропонував момент мовчання, потім подякував голові СУРу, пану Степану Бучуті за фінансову підтримку, а також за солідний внесок у приготування книжки Чернівецькому

пам'ятників у світі, бо українців є на всіх континентах світу і він мусить бути з ними. Шевченко – це поет, що поставив слово на сторожі тих, які потребують захисту.

Сьогоднішньому святу сприяли дві особистості: людина, що володіє майстерно словом, та людина яка володіє майстерно музикою, а це дало прекрасний результат, виданий Букреком та надрукований за підтримкою СуРу.

Хотілось би надати багато інформацій про те, як вшанували Шевченка з нагоди відзначення його сотих роковин з дня народження. Австро-Угорська імперія дозволяла це, а Російська це забороняла. На жаль, і сьогодні це відбувається по-різному.

В Румунії, вперше, про Шевченка говорив Доброджану-Геря, в Румунії видано три рази «Кобзар» Шевченка, здійснились два переклади на румунську мову, готується двотомне видання про творчість Шевченка під керівництвом професора Івана Ребошапки.

Існують багато таємниць ще. Шевченко від чотирнадцяти літ поїхав в чужі сторони, але мови рідної не забув, натомість прославив її на весь світ. Він залишив в спадщину твори, в яких ми постійно знаходимо дух і силу, щоб робити те, що призначено нам Верховною Мудрістю.

Василь Довгий: – Шановні друзі! Приємно бачити і відчувати чим дихають українці діаспори. Вперше я приїхав в Румунію до м. Тульчі і в селі Св. Георгій, приїхавши туди маленьким корабчиком, там зустріли мене великі українські душі, нащадки Козацької Січі. Я створив телевізійну передачу «На берегах Дунаю», яка зазнала великого успіху, а на прохання телеглядачів показувалась роки підряд.

Приїжджаючи в Сучаву, я відчуваю ті ж самі хвилювання, бо знаю, що голови повітової філії, сьогодні пан Борислав Петрашук, витрачають чимало сил і

натхнення, щоб зорганізувати заходи, які живлять український дух. Сьогоднішня подія – це прекрасне повернення до духовних скарбів наших попередників.

Україна продовжує святкувати Шевченка. Я запрошений до Чернігова, де відбудеться велике свято Шевченка, національного рівня, і я там подарую цю книжку.

Має слово проф. В. Антофійчук

Шевченко є великим пророком тому, що він бачив все в минулому, в його часі і в майбутньому, він бачив всю дорогу України, і ми повинні постійно відкривати її та невпинно йти нею.

*

«Якщо пройшов рік і я нічого не зробив для Шевченка, то я даремно його прожив!» Ці слова говорив Андрій Плішка тому рік, будучи почесним гостем свята 200-их роковин з дня народження незрівнянного Кобзаря в Сучаві, і вони залишаться найсвітлішим епітафом його пам'яті.

Сьогодні Андрій Плішка співає і плаче разом з Кобзарем, вони сумують разом над долею України, але скоро заспівають і про Гамалію!...

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

У залу. Має слово Є. Фрасинюк

видавництву Букрек. Згадує про немалий внесок у зібранні виданих пісень невеликого фольклориста і композитора Кузьми Смаля, також неждано упокоєного.

Збірка «Шевченко в піснях» – це конкретний результат проекту Пісенної Шевченкіани, що має за мету виявити оте таємне, Божественне звучання Кобзарєвого слова, відлуння якого чути тільки в чистих, щирих, доброзичливих українських серцях.

Проф. Володимир Антофійчук: – Дорогі друзі! Дуже мені приємно бути на такому гарному святі, святі Шевченка, тієї геніальної людини, що об'єднала Україну з світом. Шевченку найбільше

Квартет «Менестрелі»

Співає Олена Веренка

Вічносвітлий образ учительки...

Зі всіх існуючих досі освітянських звань, звання учителя/вчительки звучить чомусь, по-святому! Мабуть, це тому, що після сотворіння першолюдини Верховна Мудрість/Бог насамперед викладає перший виховний урок: «Узяв Господь Бог чоловіка й осадив його в Едемському саду порати його і доглядати його. Та й дав Бог чоловікові таку заповідь: *З усякого дерева в саду їстимеш; з дерева ж пізнання добра і зла не їстимеш, бо того самого дня, коли з нього скуштуєш, напевно вмреш*» (Буття: 2 - 15,16,17).

Пригадаймо, що друїди, мудреці давніх кельтів, вважали, що з'їсти яблуко – означає отримати знання предків.

Для шкільного виховання ота Божа заповідь означає здобувати поранням/працею знання, доглядати/вдосконалювати їх та слухатись «заповідей» виховного порядку.

Вищезазначені добро та зло – це космічні виміри гармонії Всесвіту, недоступні людині, бо стали б смертельними для неї, через їхню неймовірно потужну енергетику, і в цьому полягає оте боже застереження/заповідь: не погубити щойно сотворену людину!

А тих, призначених вбирати науку та пересаджувати її з Едемського саду/знань предків в людське єство шкільного віку, в послуху «заповідей» виховання, було названо *вчителями!*...

На 72-му році життя **вчителька Анна Петрашук** в селі Балківцях Сучавського повіту раптово закінчила свою «земну подорож». Неочікувана вістка пройняла скорботою і смутком не тільки рідню, але і тих, котрі знали її щире серце, відданість добродійності та правдиве ставлення до ближнього: сусіда, колега, односельчанина, чи просто знайомого або й незнайомого. Цю непоправну втрату з глибоким жалем відчують в серцях не тільки її супутник життя – чоловік (Василь), не тільки її сини (Роман та Борислав) – божий плід їхньої

сімейної тайни, чи онуки – надія на вічність роду, але і всі її діти-учні та їхні родичі, в душі і в душі котрих постійно горять світлі знання, життєві поради, чи мудрі виховні заповіді дружини, матері, бабусі, вчительки. За ці шляхетно подаровані скарби її шанували і будуть шанувати на довгі літа, бо засіяла вона в серцях своїх вихованців незгасимі людські цінності.

Народилася Анна Петрашук 1943 року в сім'ї Дмитра та Домніки Фрасинюків в селі Негостині Сучавського повіту. Закінчила восьмирічну школу в рідному селі, а середню в місті Сереті. Будучи відмінною ученицею, рішила віддати всі свої зусилля шляхетній професії вчительки. Вступає і успішно закінчує дворічний педагогічний інститут в м. Сучаві. Працює вчителькою в селі Ботушанцях, а потім в Балківцях до самого виходу на пенсію. Працює гідно, віддано, з любов'ю, удосконалює постійно свій фах і сягає звання вчительки першого ступеня.

Одне із улюблених занять вчительки Анни Петрашук було читання белетристики, тобто художньої літератури. Зустрічі з нею в шкільній бібліотеці залишились незабутніми картинками літературного світу, завжди насиченого ароматами власних читацьких смаків.

Тому і вважаю, що для вірного пізнання освітянського/виховного єства вчительки Анни Петрашук, її особистості, найкраще підходить короткий діалог між безнадійно ув'язненим Едмондом Дантесом та мудрим абатом Фарія, персонажі звісного роману Олександра Д'юма-батька «Граф Монте Крісто»: « – Я не вірую в Бога! – Це не має значення, Бог вірує в тебе!» Доказом того, що Бог вірує в людину, є вміння/талант яким обдаровується кожна людина. Людина пізніше обирає чи наслідувати/поратись її в отому Божому призначенні, чи ні.

Учительку Анну Петрашук Всевишній вірував і облагородив її силою розуму вбирати знання, облагородив шляхетністю дарувати знання учням, любов'ю до людини/свого ближнього, терпінням та умінням привести дитину шкільного віку до правдивої дороги виховного/життєвого довершення. Вона вміла вводити своїх учнів, крок за кроком, не тільки в таємниці письмових та числових знаків, але і в світ краси природи, людської історії, добродійності, тобто в світ краси людської душі. Її хода, світлі блакитні очі імпонували завжди особливу поважність, бо це впливало із вертикальності її характеру, із серйозного ставлення до вчительського покликання, із бажання бути корисною своєму ближньому. Вона чинила добро шляхом правди.

На таких високих засадах моральності вона жила і працювала, такі ж самі принципи прищеплювала як своїм дітям чи внукам, так і своїм учням. Саме ці невмиручі духовні/душевні цінності, плекані нею, забезпечать їй вічносвітлу пам'ять.

Хай буде їй земля пухом, хай буде їй царство небесне!

Євсебій ФРАСИНЮК

У посмертний вінок побратиму

Звістка про смерть Остапа Шандра-Бородая огорнула серце кожного скорботою і мовчанням. Ця звістка настільки засмутила наші душі, що, здавалося, сівили тут, у Карпатах, смереки. Село Нісіпіту, де працювали учителями його батьки Мирослава і Данило 19 років, а покійний Остап разом із своїм братом Богданом провели дитинство та юнацтво, у великому смутку.

Нісіпітська громада схиляється перед пам'яттю професора української та румунської мови Остапа Шандра.

Ні, ти не помер, друже мій дорогий, ти тільки відлетів на своїх світлих крилах в інші світи.

Сумуємо за тобою, молимося, вічно пам'ятатимемо тебе, бо в тебе була щира і добродійна душа.

Під час Другої світової війни на станції Шім'ян коло Турну Северіну його біологічний батько, письменник і журналіст Ярема Байрак разом із Остаповою тіткою впали від кулі одного химерника.

Остап старався і знайшов кладовище, де похований його біологічний батько, але, на жаль, не знайшов його могилу.

Тому три роки разом із дружиною Лідією вирішили знайти сім'ю його батька. І десь на Полтавщині, в одному селі, знайшли родину Харитона Бородая. Після трудної поїздки Остап подзвонив мені і сказав: «Знайшов я своїх. Це найвелика радість і задоволення мого життя!»

Остап на свої кошти і за допомогою учителів Нісіпітської школи відкрив в школі Меморіальний музей учителів Мирослава і Данила Шандра, а через 4 роки Остап із дружиною Лідією зробила панакхиду та поминальний обід.

Покійний разом із СУРОМ видали книжку Яреми Байрака-Бородая «Стривожені зорі», а потім твори його батька вийшли у Чернівцях.

Не забудемо твої добродійні справи, Остапе!

Нехай земля тобі буде пухом, а душа осягне простори райських садів!

Юрій ЧИГА

Літування на полонинах – не просто форма вигідного випасання овець, корів, бичків і теличок у горах, а особливий спосіб на витривалість для багатьох гуцулів, які не мислять свого життя без полонини. Їх не страшать складні полонинські умови, важка праця, яка триває від світанку до темної ночі, вимагає вміння і вправності, сил і витривалості, а нерідко й мужності, і тільки в полонині так мило серцю горянина, таке велике відчуття свободи.

Але ця праця конче потрібна, бо як співається в одній з коломийок:

*Полонина хліб не дає, не родит пшеницу,
А виховує легіників бринзов й жентицев.*

Однак для господаря-гуцула полонина уособлює насамперед вівчарство. На всіх етапах історії в житті горян вівця відігравала дуже велику роль. І не лише тому, що зодягає й годує людину (м'ясо, молочні продукти: будз, бринза; одяг – вироби із шкіри: кожушки, смушки; з вовни – сукно на сардак, штани-волосянки і капці, в'язані речі).

Віками формувалися і гуцульські традиції, пов'язані з полонинським випасанням худоби, збереглися і усталілися численні вірування, магічні дії і навіть забобони, як одержати найбільше молока і як охороняти і лікувати маржину (худібку).

Кожен гуцул свято вірив, що покровителем і охоронителем його роду, худібки, особливо в час її полонинського літування, є святий Юрій.

Тому і починався полонинський період із свята Юрія, яке християни відзначають 6 травня, тобто через сімнадцять тижнів після Різдва Христового. Саме тому свято Юрія припадає на той же день, що й Різдво.

Юрія, – як відзначає великий знавець гуцульських звичаїв та обрядів П. Шекерик-Доників, – «то у горен велике свето весни».

Перед Юрієм увечері г'азди і г'аздівські діти на всіх кичерах палять ватри. Діти перескакують через вогні, беруться за руки і танцюють за сонцем – зустрічають Юрія, який до гуцулів на білому коні їде, а за собою веде у гори гошу, молоду, ситу, багату і «космату зелену Весну».

Запобіжним звсобом проти злих сил вважали також дерн («кецку»), в який вставляли вербові гілки або гілочки вишні, черешні, прикрашали ними ворота і хвіртки, вориня.

«Кецка» мала стояти на берегах аж до свята Івана Купала, яке відзначається 7 липня.

Коли вдосвіта заграє Юрій у свої весняні золоті роги, здіймають гуцули із стін трембіти і весело йому відповідають.

Голос трембіти по селах вітає Юрія аж до ходу полонинського. А на полонинах від міри – до розлучення.

Перед Юрієм увечері кладуть дійниці і відра із водою на дахи колешень, аби у неї за ніч падала манна-роса.

Перед сходом сонця рано на Юрія «бризкають тов водов із дійниць корови, а з відер – вівці, промовляючи: «Йкий гість, такий калач! Аби сте тільки дали молока, кілька води ріка. Єк у половицях навесні прибуває води – так і ти, маржино, прибудь манни з трави».

Після цього обряду починають перший раз доїти вівці на струнках – по-полонинськи.

До Юрія у ясла худобі клали багато якнайкращого сіна, аби «коровам та вівцям було май-май молока!»

А ще вдосвіта того дня збирали квіти первоцвіту, дрібно сікли, посипали сіллю із Святвечора і давали худобі, аби «мала жовту сметану».

На Юрія з перших надоїв молока від овець виготовляли будз та святити його у церкві й роз-

У гори, у гори – важкі по них кроки, та люди у горах душею високі

(Особливості полонинського літування)

давали бідним, аби ті молились за молочність овець.

Важливим для гуцулів був і сам день, на який припадало свято Юрія: якщо на вівторок, четвер або суботу – то рік буде багатим на молоко, а якщо на інші дні – то буде бідним.

Саме від Юрія починається полонинське життя.

Охоронцем худоби гуцули вважають також святого весняного Миколая, якого вшановують 21 травня – перед її вигоном на гірські пасовища.

Упродовж віків склалася певна система в організації полонинського літування, яке безпосередньо координували «депутат», ватаг та пастухи.

Власник або орендар полонини – «депутат» (його на Путильщині ще називали «завидця») організовував випас худоби на гірському пасовищі. Його обирала сільська громада, надаючи перевагу тим, хто міг гарантувати грошове від-

шкодування збитків власникам худоби. Він укладав договори на оренду полонин, збирав гроші з кожного господаря відповідно до кількості відданої ним худоби, дбав про створення всіх необхідних умов випасання, – контроль за пастухами, оплату їм, про чистоту пасовищ, черговість одержання власниками дійних тварин належної кількості молочних продуктів. Він також звітував перед громадою наприкінці сезону, «Депутат» обирав собі ватага на полонину, «статного, порядного г'азду, який забезпечив би своїми заходами міщеникам обіцяний дат, а депутатуви найбільший хосен з полонини». Деякі власники ватагували самі.

Саме ватаг – найстарший на полонині – усім там і порядкує: людьми, худобою, молоком, визначає, де кому пасти, скликає на обід і вечерю, ділить продукцію. Його слухають усі і в кожній справі.

Ватаг радить «депутатові», скільки людей і кого обирати для роботи на полонині.

У давнину, перед Святою неділею, тобто перед Зеленими святами, виганяє депутат маржину свою та тих, що йому її довірили.

У визначений день, рано, перед сходом сонця, г'азда стає у дверях стайні, в котрій ночують стрижені вівці, пропускає кожну «помижи ноги і лічить їх». А коли вже пропустив останню, проказує: «А жеби тобі так ніц ни шкодило та ніц ни чіплелоси».

Так робить не кожний г'азда, лише той, хто впевнений, що то добре допомагає худобі, що вона від того здоровіє і дикий звір не ловить її.

Коли всі зібрались, товариство рушає в «Божий час» на полонину, на літування, знявши капелюхи та творячи молитву.

Попереду йдуть один або два чоловіки, за ними корови, потім вівці, і «врешті-решт» – коні, нав'ючені бесагами.

За кіньми йдуть власники худоби, жінки й діти, випроваджуючи гурт за межі села.

Того дня стріляють, трембітають скрізь по горах, вівчарі трублять у роги. Це знак того, що настав час «віріжетисі» у полонину.

Челідь обливає тоді вівчарів водою, аби «вівці молока багато давали». Жінки та дівчата голосять за худобу, всі співають коломийок.

Ватаг іде з одним або двома пастухами наперед, аби все підготувати до приходу вівчарів і худоби.

Прийшовши до стаї, ватаг відчиняє двері і промовляє: «Декую Господу Богови, що Господь Бог допоміг, аби я у тебе війшов у мирності, в радости, так ми, Господи Боже, допоможи з тебе зійти у мирности, в радости». Потім молиться, бере сокиру, забиває її у стіну і кидає підкову на згарище – на місце, де торік горіла полонинська ватра.

А потім береться творити живу полонинську ватру. Спочатку викрешує іскру, а тоді роздмухує вогонь.

Найчастіше при цьому запалювали губку від іскри, одержаної тертям кресала об кремій. У мить спалаху всі ставали на коліна, молились Богу, просили Всевишнього благословити на мирне перелітування і берегти худобину.

«Жива ватра» дуже добра на худобу і для людей; звір чує той дух з неї та вже так не береси ні маржини, ні чоловіка...»

Потім ватаг бере з ватри жарину і обходить з нею всі будівлі на полонині, проказуючи при цьому молитви.

Тоді кожен пастух загонить свою маржину у призначену загороду, де змучена далекою дорогою в полонини худоба відпочиває.

А вівчарі тим часом готують собі нічліг.

За час, коли ватаг порядкує, зварилася і кулеша. На голос трембіти сходяться пастухи в стаю, щоби повечеряти і послухати накази ватага.

Під вечір старший вівчар збирає всіх молодих і перед ватрою каже до присутніх: «Товариші, будьте добрі, послухайте мене й мої промови, падьмо на колінки, говорім молитви: перше, за здоров'є всего народу православного по всім світі; по Божім завіті і за наше! Заступи нас, Господи, заборони християнську худібку на росах, на водах, на кожних переходах...»

На другий день вранці починається важка і клопітна щоденна робота полонинників.

І супроводжують полонинське літування коломийки, які ще на Гуцульщині називають співанками.

*Чого тота полонинка та й повеселіла –
Овечками, корівками зна ся засіріла.
Полонинко-гордовинко, чос така весела?
Бо у тебе йде худібка із кожного села.*

Підготував Юрій ЧИГА

НА ВІДКРИТОМУ УРОЦІ ГУРТКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

На запрошення викладачів української мови та літератури гімназійних шкіл сіл Ульми та Лупчини Сучавського повіту я був на зразковому уроці, координованому викладачами Мірчею Ігнатюком та Миколою Шутаком.

Тема уроку цікава, нетрадиційна: «Позакласне заняття – як спосіб поліпшення мотивації учнів на уроках української мови». Такі уроки вели сільські учителі за часів міністра Спіру Гарета і вони були справжнім святом села. Шана тим, хто запланував урок на цю тему.

Хід уроку, по-моєму, був досить складний і в тій самій мірі цікавий, головне для учнів, котрі мали нагоду чути про історію громади Ульма, декламували вірші, співали українські пісні. Разом із викладачами члени гуртка відвідали Музей села та демонстрування розпису писанок ученицями Габрієлою та Параскевою та їх братом Дмитром із гімназійної школи с. Лупчина та їх мамою Марією Горбан, котра разом із чоловіком були на різних виставках та ярмарках писанкарства в Румунії та за кордоном – Римі, Берліні та інших містах. Вони є активістами СУРу, популяризують мистецтво гуцулів – ткацтво, вишивання, писанкарство та ін.

Хочу підкреслити, що координаторам уроку прийшли на допомогу Георгіе Боґян – директор шкіл Ульми та Діну Тудосе – фахівці в музиці.

Залучення до уроку директора школи та інших викладачів показує, що українська мова, як рідна, трактована на тому самому рівні із математикою, румунською, біологією та іншими предметами. Це означає, що в школі існує атмосфера співпраці між всіма педкадрами.

Коли в інших школах українську рідну мову вивчають групами, які рік від року спадають чисельно, то в Ульмі і Лупчині українську мову вивчають всі діти українці і навіть кілька румунів.

Завідуюча гуртком пані Антонета Корнійчук не була згідна з тим, що частина музики була під-

готовлена іншими викладачами, а координатори уроку були глядачами.

Протягом аналізу уроку була виявлена ця справа, бо учителі, а головне викладачі, не мають здібності в усіх галузях. Присутність директора школи та іншого фахівця в музиці доказує співпрацю, порозуміння в школі, а головне те, що, як вже було сказано, українська мова в школі у навчальному плані має те саме місце, що й математика, румунська...

Під час аналізу виступив Ілля Савчук, шкільний інспектор, котрий висловився українською мовою і на гуртку розмовляв тільки по-українськи. Мені неясно ще й сьогодні, чому така компетентна людина, як Ілля Савчук, випусник педагогічного ліцею, випусник юридичного факультету та математики, бо це його хобі, елегантна людина в ноші й бесіді, була «бомбардована» майже з усіх сторін. Скільки є письменників, що не є випусниками філології, а пишуть знаменито. По-моєму, головне є знання, не «картон», і, слава Богу, знаємо всі, скільки є власниками цих «картонів» є ліценціатами, але не володіють, у нашому випадку, українською мовою.

Я також був 14 років завідувачим гуртка рідних мов (українська, польська та російська). Думаю, що наші викладачі повинні дбати про майбуття рідної української мови, щоб родичі не відтягали своїх діточок від вивчення рідної мови. Потрібно поліпшити зв'язки з родичами, створювати нові групи у ліцеях, де наші діти продовжують науку.

Зустрівшись із бувшими колегами, дізнався і залишився із гірким смаком щодо майбуття нашої рідної мови.

Закінчую ці вісті із щиросердечною подякою Борису Петрашуку, голові Сучавської філії СУРу, котрий забезпечив транспорт всім педкадрам із низовини у гори до Ульми.

Юрій ЧИГА

ОСКОЛКИ ПАМ'ЯТІ

«Невинний» Гітлер

Ми, кілька одинадцятикласників Серетського українського ліцею, начиталися стільки романів і надивилися стільки фільмів про героїчну визвольну Червону армію, про доблесних партизанів, які громили німецьких фашистів, що ззялися не вивчати німецьку мову, бо то мова Гітлера, чим кидали у розпач милу вчительку пані Адлер.

До нашого наївного претексту-протесту додавалося й те, що пані Адлер, на відміну, від скажімо, пані Фрімет, викладачки латині, яка була прекрасним педагогом, не була обдарована талантом, який прихиляє учнів до того чи іншого предмета.

Пам'ятаю, що коли ми дійшли до прекрасної балади, здається Гьоте, про чарівність мандрівок, в якій були рядки „O Wandern, Wandern meine Lust“ («О мандрівка, мандрівка, зваба моя»), вона замість того, щоб заповнити нашу уяву відкриттями небачених світів, заставила вивчити твір напам'ять, що було страшенною мукою! І розуміється, ми знову кидали вину на кримінальника Гітлера!

Тоді, геть приголомшена, пані Адлер геть заплуталася випалила: «Таж Гітлер не винен, що Гьоте, Гайне, Шіллер писали німецькою мовою!»

Радянський карлик

За часів сталінізму до всього радянського неодмінно додавався префікс *най-*: найкращий, найвищий, найглибший, наймогутніший, і таких суперлативних епітетів була нескінченна шеренга.

Та існував і виняток від цього суперлативізму.

Це тоді, коли йшлося про *карлика – радянського карлика. Будучи радянським, він, звісно, мусив бути найменшим, найнижчим.* Словом, «негативний» суперлатив.

«Чи чули ви таке?»

Таке часто вигукують, сплеснувши в долоні, симпатичні герої славного єврейського письменника Шолома Алейхема, наприклад, в оповіданні «Теві-молочар» чи в романі «Мандрівні зірки».

Щось подібне здивовано вигукуював і я в дитинстві, коли мама забороняла напитися води після того, як ми, діти, попоїмо смаженої риби.

Кажу риби, бо то справді була дрібнота, кленики і коблики, куплені мамою на пляцу від рибалок, які ту рибку вудили в річці Сереті.

Присмажить її мама з часником і цибулькою, зварить мамалічку і ми наїмося тієї рибної мачанки, давлячись кісточками.

А від часнику страх як хочеться водички, бо аж зжага пече.

Та мама велить: «Не пий води, бо недобре пити за рибою!» «А чому недобре, де ви чули таке? – ремствую. Чому недобре?» – допитуюся і, наперекір їй, випиваю ціле горнятко.

«Недобре, бо можна заслабнути!» – лякає мама.

І зараз після риби, коли випиваю води, то підношу горнятко чи склянку до рота якось лякливо – а, може, то справді недобре?

Михайло МИХАЙЛЮК

Друзі: Остап Шандро і Михайло Михайлюк

Непоміченим Остапа Шандра, про якого пишу ці рядки після тижня від його переходу у потойбіч, не назвеш. Був же він досить помітною постаттю бухарестської української громади, друкував статті і фото в українській пресі, був сином відомої фольклористки Мирослави Шандро, був сином поета Харитона Бородая, відомого під літературним псевдонімом Ярема Байрак, який трагічно загинув наприкінці Другої світової війни, був усиновлений учителем Данилом Шандром, який одружився з його матір'ю.

А що тихо вмер – то правда. Умер уві сні у вівторок 19 травня, під вечір. А за день до наглої кончини, у понеділок, він подзвонив мені і запитав чи не зайду завтра, себто у вівторок, до нього. Я пообіцяв, що відвідаю його не у вівторок, а в наступні дні тижня... Та вони стали траурними днями.

Виню тепер себе в тому, що в той день, коли перестало битися Остапове серце, я не відвідав його. Можливо, це моя «тяжка провина безневинна», як каже поет, бо, хтозна чи мої відвідини не мали відволікти Остапову смерть... Знав, що у мого сімдесятичотирирічного друга немало недуг, що немало років

Остап Шандро (перший зліва) з колегами-студентами.

тому він переніс тяжку операцію серця, що в останній час він часто нездужав.

А тепер ця «провина беневинна» крила наді мною розпростерла і заставляє каратися душевно.

З Остапом ми зналися й дружили з студентських років, а відтоді минуло понад п'ят-

НЕ СТАЛО ЩЕ ОДНОГО ДРУГА... ОСТАП ШАНДРО (1941-2015)

«Непомічена прийшла людина,
Непоміченою тихо вмерла.
Стань! Тяжка провина безневинна
Крила над тобою розпростерла.»

Іван драч

десять літ. Коли я вже працював у газеті «Новий вік», а він кінчав філологічний факультет (українську секцію), ми винаймали разом невеличку кімнату в одній генеральші, якій не вистачало пенсії за покійним мужем, спали в одному ліжку. Потім Остап одружився, і кімнатка зосталася мені, з якої я пішов також через одруження. Ми навіть жартували між собою, мовляв, та кімнатка у старій генеральші удачна на одруження.

Згодом ми жили поблизу у кварталі Друмул Таберей, часто сходилися, і нераз ходили на пиво удвох чи у гурті друзів, які у нас завелися.

Після 1989 року, перенісши тяжку операцію на серці, Остап говорив, що в нього є два священні обов'язки: видати альбоми гуцульських вишивок, зібраних його матір'ю Мирославою, а також твори (поезію і прозу) свого біологічного батька Харитона Бородая, дбайливо збережених Мирославою Шандро, які не могли побачити світ за комуністичного режиму ні в Румунії, ні в Україні, бо Харитон Бородай (Ярема Байрак) був українським патріотом, якому приклеїли ярлик націоналіста.

Альбоми вишивок Мирослави Шандро вийшли за фінансовим сприянням СУРу у Чернівцях. А збірку літературних творів Остапового батька під назвою «Стривожені зорі» я упорядкував і вона вийшла у Бухаресті на кошти СУРу, а потім, доповнена, у Чернівцях.

Остап все більше скаржився на здоров'я, яке в нього гіршало з кожним роком, він усе рідше виходив з дому, іноді лягав у лікарню, але його віддано доглядала дружина Лідія, і все наче минало. Аби чимось заповнити час, він купив комп'ютер, навчився на ньому працювати. В останній час Остап узявся перекладати на румунську мову поезію і прозу Яреми Байрака (Харитона Бородая) і

мав намір видати їх на власний кошт. Часто дзвонив мені і радився як би передати порумунськи той чи інший рядок, художній образ, слово. Нарешті ми домовилися, що коли закінчить роботу, разом переглянемо переклади і впорядкуємо з них збірку, яку надрукує у своєму видавництві письменник Михайло Трайста, з яким в останні роки в

М. Михайлюк (журналіст), народний поет-гуцул вуйко Фочук і Мирослава Шандро (Нісіпіт, 70-ті роки)

Остапа склалися теплі дружні стосунки.

Але час виявився невблаганним з Остапом, і Господь зарано забрав його до себе, а переклади залишилися у рукописі.

Тепер, коли мій дорогий друг Остап відійшов у світ праведних, гірко картаю себе за те, що в останні роки ми бачилися досить рідко. Бо так буває з плином літ – нас засмоктує буденщина, над нами беруть верх клопоти, недуги, і все відкладаємо, як кажуть, на завтра, забуваючи, що оте «завтра» може не настати.

Проводжали Остапа Шандра-Бородая в останню дорогу рідні, друзі, знайомі, сурівці.

Якби не тілесні недуги і воля Божа на те, Остап міг ще прожити на цьому світі, бо сімдесят чотири – ще не глибока старість.

Так як легко Остап упокоївся у Бозі, хай так легко спочиває, хай земля буде йому пером і пухом.

Прощай, друже Остапе, прощай наші провини перед тобою, а ми не забудемо тебе, твої гарні і благородні вчинки у світі, який ти зарано покинув.

Михайло МИХАЙЛЮК

Українська народна казка

ПРО БІДНОГО ПАРУБКА Й ЦАРІВНУ

Була собі в гаю хатка, а в тій хатці жила жінка з сином. Поля у них не було, бо кругом був гай густий, а хліб вони купували. Не стало в них хліба, то жінка й посилає свого сина по хліб.

– На тобі, – каже, – сину, ці гроші та піди купи хліба.

Узяв той син гроші й пішов. Іде та й іде, коли дивиться, аж веде чоловік собачку.

– Здоров, дядьку!

– Здоров!

– Куди ти собачку ведеш?

– Поведу, – каже, – в гай та повішу, а то вже старий став, ні до чого не годящий.

– Не вішай, чоловіче, продай краще мені!

– Купи!

– Що ж ти хочеш за нього?

– А що ти даси?

От він віддав ті гроші, що мати йому дала на хліб, а собачку взяв і повів додому.

Прийшов додому, а мати його й питає:

– А що, синку, купив хліба?

– Ні, мамо, не купив.

– Чом же ти не купив?

– Я йшов, коли дивлюсь – веде чоловік собачку вішати, так я взяв та й купив.

Дала йому мати грошей і послала його знову по хліб. Пішов він, коли дивиться – несе чоловік kota.

– Здоров, дядьку!

– Здоров!

– Куди ти, дядьку, йдеш?

– Несу kota в гай.

– Нащо ти його несеш у гай?

– Повішу. Не можна через нього нічого в хаті вдержати: що б не поставив, що б не поклав, уже він його не проміне!

– Ти б, – каже, мені його продав!

– Купи!

– Що ж тобі дати за нього?

– Я не буду торгуватися: що даси, за те й продам.

От він ті гроші, що мати йому дала на хліб, віддав, узяв kota та й пішов додому. Приходить, а мати його й питає:

– А де ж ти хліб дів?

– Та я й не купив!

– Чом же ти не купив? Де ж ти гроші дів? Може, ще яке лихо купив?

– Купив, – каже.

– Що ж ти купив?

– Ніс чоловік kota у гай і хотів повісити, так мені його жалко стало, я взяв та й купив.

– На ж тобі ще грошей, та гляди вже – нічого не купуй: у хаті вже й крайця хліба нема.

Пішов він. Іде та йде, коли дивиться – б'є чоловік гадюку.

– Нащо ти, – каже, – чоловіче, гадюку б'єш? Ти б краще мені її продав.

– Купи, – каже, – продам.

– Що ж тобі дати?

– Що даси, то те й буде.

Віддав він йому всі гроші. Той чоловік забрав і пішов собі далі, а гадюка й каже:

– Спасибі тобі, чоловіче добрий, що ти визволив мене від смерті. На тобі оцей перстень: як тобі чого треба буде, то ти перекинь його з однієї руки на другу – до тебе зараз прибіжать слуги. Що б ти їм не загадав, що б ти не придумав – усе зроблять тобі.

Узяв він той перстень і пішов додому. Підходить до хати, перекинув з однієї руки на другу – прибігло їх такого, що страх!

– Щоб мені, – каже він їм, – був хліб!

Тут сказав, а тут уже й нанесли хліба такого, що страх!.. Прийшов він у хату та й каже до матері:

– Ну, тепер, мамо, уже не будемо ходити хліба купувати: дала мені гадюка такий перстень, що як перекинути його з однієї руки на другу, то зараз прибіжать слуги: що б я їм не казав, що б я їм не загадав, – усе зроблять.

– За що ж вона тобі дала?

– За те, що я її визволив від смерті. Її чоловік хотів убити, а я в нього купив за ті гроші, що ви дали на хліб.

От вони так і живуть, і ті собачка та кіт із ними. І тільки йому чого схочеться – він зараз перекине перстень, слуги прибіжать і зроблять, що треба.

(далі буде)

Школяр уникнув нападів вовків за допомогою музики

13-річному школяру Вальтеру Ейкрему, який живе в комуні Реккеста в Норвегії, вдалося уникнути нападу вовків завдяки мелодії у стилі важкого металу.

Коли підліток йшов додому після школи, йому перегородили дорогу четверо вовків. Не розгубившись, Вальтер дістав з кишені свій мобільний телефон, вибрав у плеєрі музичну композицію американської треш-метал групи Megadeth і,

зробивши звук на всю гучність, направив його прямо на вовків. Хижаки кинулися врозтіч при перших же звуках цієї мелодії. Потім вовки повернулися і догнали Вальтера вже на ганку будинку, але після чергової порції важкого металу негайно сховалися.

Пізніше школяр пояснив, що дорослі завжди вчили його не тікати під час нападу вовків, а нападати самому.

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

Хмари

Я люблю дивитись на хмари,
Як вони по небу пливуть,
Ніби білі пухнасті отари
Вирушають в незвідану путь:
Ось хмарина периста і чиста,
Ніби ангела біле крило:
А у серці слова пламенисто
Повертають у те, що було.
Як Ісус до апостолів вірних
Говорив на Оливній горі:
"Проповідуйте благовістя
До останнього краю землі"
Він вознісся, благословляючи,
В небеса, де хмари пливуть.
Учні, щиро Йому довіряючи,
Вирушали в незвідану путь:
Я у небо вдивляюсь і мрію:
Я на хмари дивлюся й молюсь:
Я хмарини рахую й радію,
Бо на хмарах вернеться Ісус!!!

Сказала мама:

Господь!!! Мені сказала мама,
Що в Тебе знов болять всі рани,
Коли поводжусь неслухняно:
Мені так сумно і погано,
Бо я не слухаюся часто:

Учора я розбила чашку,
За хвостика смикнула кицю:
До Тебе буду я молитись:
"Господь, прости!!!"
Казала мама,
Що в Тебе вся Небесна Ласка,
Ти научи мене, будь ласка,
Щоб я була Тобі слухняна!!!
Тебе побачити я хочу
Та Небеса за небокраєм:
І Дух Святий мені шепоче:
«Люби й чекай:»
І я чекаю!!!

Г у м о р

Домогосподарка

Господиня дому наймає нову няню.
– А чому вам відмовили на попередньому
місці?
– Я одного разу забула покупати дитину.
Голос з дитячої:
– Ми беремо її, мамо!

Навуходносор

Вчитель запитує:
– Як звали вавилонського царя?
– Від вуха до носа!

Брудні погляди

Оля на дачі грається з піском, мама
кличе її обідати:
– Олю, йди, помий ручки та очі.
– Навіщо ручки мити?
– Ну, ти ж у пісочниці грала, а він бруд-

ний, і ручки брудні.
– А очі навіщо мити? Я ні на що брудне
не дивилася!

Дитяча логіка

По дорозі з дитсадка Максимко (3
рочки) загадав татові загадку: "Що у мене
в руці на букву "В"?"
Тато втомився здогадуватись, перебр-
рав все що можна, і зневірившись вгадати,
сказав: "Здаюсь".
Максимко, гордо розтиснувши долоньку,
повідомив: "Від машинки колесо!"

ЛОГІЧНІ ЗАДАЧІ

• Який годинник показує вірно
час лише двічі на добу?

Відповідь:

Знаменити

• Якщо сьогодні о дванадцятій
годині йде дощ, то чи можна споді-
ватися, що через 72 години буде
сонячна погода?

Відповідь:

Можна. Бо це буде вівторок.

• В якому числі стільки ж цифр,
як і букв?

Відповідь:

Сто

• Яке число має таку ж кількість
літер при написанні, скільки й
означає?

Відповідь:

Три

• П'ять картоплин у каструлі
зварилися за 20 хвилин. За скільки
зварилася одна картоплина?

Відповідь:

Тільки за 20 хв

• У трьох лікарів був брат
Сашко, а в Сашка братів не було.
Чи може таке бути?

Відповідь:

Лікарів було троє

• Що можна побачити із заплю-
щеними очима?

Відповідь:

Ніщо

• Чого на ярмарку не купиш?

Відповідь:

Розум

Відійшов у вічність Дмитро Ватаманюк, голова Товариства «Гуцульщина»

Днями Верховину, Гуцульщину та всі куточки світу, де проживають гуцули (включно в Румунії), сколихнула сумна звістка: на 67-му році життя помер голова Всеукраїнського об'єднаного товариства "Гуцульщина" Дмитро Ватаманюк. Його добре і щире серце перестало битися 11 травня, щире серце, до якого пригортав він усіх гуцулів і підтримував чим міг.

За своє життя Дмитро Михайлович встиг зробити багато для рідної Гуцульщини, котру любив понад усе на світі. А щодо українців Румунії він радо приймав наші колективи на фестивалі і різні події, організовані товариством, нагороджував і кілька разів сам брав участь зі своїми колективами на наших українських, включно й гуцульських святах, як: «Фестиваль українських колядок», Симпозіум, присвячений Лукіяну Кобилиці у Нісіпіті тощо.

Ініціював Дмитро Ватаманюк і різного роду звернення з приводу вирішення актуальних проблем регіону до найвищого керівництва держави, за що отримав повагу та вдячність від своїх краян. А це відбувалося на Всесвітніх Гуцульських конгресах-форумах, які проходили разом із міжнародним фестивалем, де завжди брали участь і наші представники гуцулів і художні колективи. На одному із таких фестивалів я мала честь отримати медаль і звання «Патріот

Гуцульщини». Подібні нагороди отримали й інші наші представники гуцульської культури, як Юрій Чига із Буковини, Дмитро Коренюк із Мараморощини та інші.

Так писав про славного Гуцула Дмитра Ватаманюка його земляк із Надвірни, Іван Гриджук, який його віддавна знав і шанував: «Рідко хто із нас, нинішніх, так уболівав, так оберігав, збирав і віддавав прийдешнім скарби гуцульські – звичаї, обряди, письмові, скульптурні й архітектурні надбання, говірки, окремішні слова. Та най-

паче ставав в обороні людей, природи і розвою Гуцульського краю. На сторінках очолюваного упродовж майже чверть віку Верховинського часопису («Світанок», «Верховинські вісті»), як член Національної спілки журналістів України із 40-річним стажем, як трирічний голова Верховинської районної ради, як депутат обласної ради 3-ох демократичних скликань, як очільник Всеукраїнського об'єднання товариств «Гуцульщина», як упорядник «Гуцульського календаря» та журналу «Гуцульщина», як ініціатор перевидання перлин літератури, історії та краєзнавства Гуцульщини... Його вилонило гірське село Пробійнівка Верховинського району. Під час не таких частих зустрічей він нерідко захоплював мене спогадами-блискітками свого дитинства та юності, переконував, що у гуцулів надто кріпка і негіддательна вдача і воля. Радо ділився на правах старійшини власними редакторськими уроками і досвідом газетярських буднів своїм лагідним, зате чіпким й об'ємним і принциповим поглядом і позицією щодо діяльності місцевої преси, пердусім у Гуцульському краї».

Мене, особисто, вражала його особистість вдалого лідера, якого не можна було не поважати. Не хотіли відпустити його гуцули із головування навіть і тоді, коли на останньому конгресі у Верховині він цього просив, бо вже почував себе не зовсім здоровим. Він умів бути одночасно чудовим наставником і порадником, як ніхто інший, із яких я досі пізнала в житті.

Попрощалася Гуцульщина зі своїм вірним Сином 14 травня. Похорон відбувся в селі Кобаки, що на Косівщині, де протягом останніх років проживав Дмитро Ватаманюк. Із наших гуцулів Румунії єдиний, якому вдалося провести в останню путь нашого друга, був Дмитро Коренюк, із яким я вже встигла поділитися враженнями. Заграла зі смутком прощальна гуцульська трембіта, заридали люди, заплакали гори Карпати...

Вічна пам'ять Дмитру Ватаманюку! Хай з Богом спочиває!

Передаю і цим шляхом щирі співчуття родині Ватаманюків, зокрема його дружині Калині, та всім гуцулам, які втратили прекрасну людину, знаменитого друга!

Ярослава-Орися КОЛОТИЛО

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОУ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România